Peitel on kahe käe tööriist

Peitel on üks lihtsamaid tisleri tööriistu, neid on väga erineva kuju ja suurusega ning jaotatakse vastavalt kasutuseesmärgile.

TIIT RAIK

Peitlit tuleb töötegemise ajal hoida ja juhtida kahe käega.

Peitleid kasutati juba vanas Egiptuses ja ilmselt varemgi, aga millal nad tänapäevase kuju said, see pole täpselt teada. Peitlil on väga oluline tera kuju ning see sarnaneb höövliteraga.

Peitlitera kuulub ühelt poolt teritatavate tööriistade hulka. Tera üks pool ehk selg peab olema idaalselt sirge, teisel poolel on teritusfaas. Muidu muutuks peitel lihtsalt kirvetaoliseks kiiluks ja seda ei saaks enam peitlina kasutada.

Lisaks traditsioonilistele peitlitele on meie kaubandusvõrgus hakanud populaarseks muutuma ka Jaapani käsitööriistad. Enamik neist on väga kõrge kvaliteediga, aga tuleb meeles pidada, et nende kasutamine ja hooldamine on samuti eriline.

Jaapani peitlid on küll suurepärasest terasest ja hoiavad hästi nurka, kuid need on Euroopa analoogidest tublisti lühemad. Ka nõuab nende teritamine ja hooldamine teistsuguseid tööriistu ja oskusi.

Peitel peaks olema võimalikult terav, eriti tähtis on see tappide silumisel. Ka ei tohi kunagi unustada, et peitel on kahe käe tööriist. Mitte ainult ohutustehnika tõttu, vaid see on peitli kasutamisel ainuõige töömeetod. Terava peitliga on võimalik tappe töödelda haamrit kasutamata ja sedasi saab tööriista ka paremini kontrollida. Üks käsi peab hoidma käepidemest, avaldades survet ja teine peitli metallosast, suunates lõiketera.

Kui on suuremad tappimised, kasutatakse puithaamrit. Ka siis on mõlemad käed kasutuses – üks hoiab peitlit, teine haamrit. Mina eelistan kasutada treitud puithaamrit.

Tisleripeitlite ehitus on kõigil sarnane ning neid kasutatakse põhiliselt tapiavade tegemiseks, tappide ja puidu välispinna silumiseks.

Keeltapiavade raiumiseks on sobilikum tapipeitel, mille tera paksus on tavaliselt laiusest suurem ja see tungib tänu massile puidu sisse väga hästi. Tapipeitleid on kahte tüüpi. Inglise tüüpi tapipeitli ristlõikeks on ristkülik. Saksa tüüpi tapipeitlil on väga kerge faas.

Võib tunduda, et ristkülikukujulise peitliga on lihtsam teha ristkülikukujulist tapipesa, kuid minu arvates saab Saksa tüüpi tapipeitlit paremini töö käigus korrigeerida, lisaks ei jää see nii kõvasti puitu kinni.

Kõige levinum peitli tüüp on faasitud servadega lapikpeitel. Faas aitab siluda väga erineva kujuga tappe, muu hulgas ainsana ka kalasabatapi põhju.

Liiga väikse faasiga tekib oht peitli servaga kalasabatapi külge muljuda.

Lapikpeitlid on õhukese teraga. Täisnurksete nurkadega lapikpeitel on suhteliselt haruldane tööriist, mida kasutatakse laudsepatöödel.

Oluline on ka tera pikkus. Mulle meeldivad pika teraga peitlid, kuna nendega on mugav tappe siluda ja nad ulatuvad kaugele.

TIIT RAIK

Lapitekimüsteerium, vihje nr 15

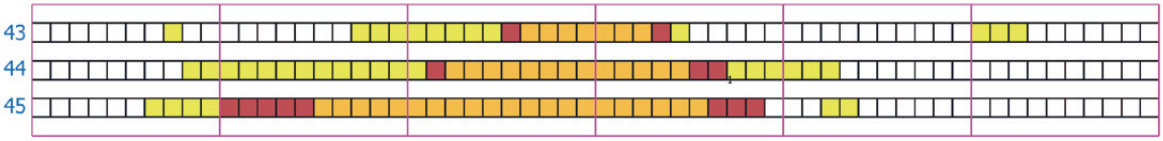

- TAUST
- KOLLANE VÕI VALGE
- PIIRJOON
- PÕHIVÄRV
- TUMEPRUUN VÕI MUST VÕI HALL

Tähelepanu! Toimetuse süül sattusid "Lapitekimüsteeriumi" 15. ja 16. osa vahetusse, seega tänases Targu Talitas ilmunud vihje järgi õmmeldud read (vihje nr 15) peavad eelnema 19. aprilli Targu Talitas antud ridadele (vihje nr 16). Palume vabandust tekitatud segaduse pärast!

MÄRKUS:
Tekimüsteerium algas Targu Talitas nr 2 (12.01.2012)
Varasemad vihjed ja rohkem valikuid leiate käsitööfoorumist www.isetegija.net
www.isetegija.net => foorum => õmblemine => lapitehnika => teeme koos: tekimüsteerium või
www.isetegija.net => foorum => heegeldamine => heegeldame koos => teeme koos: tekimüsteerium

KARIN GÜLDERE